

Mircea Pricăjan
Instinct
de supraviețuire

proză scurtă

POLIROM
2025

Cuprins

Pe traseu	5
Fractură	23
Frumoasa nebună a micului oraș	39
Separeu	57
SUP	75
VLOG#173 înapoi ACASĂ	95
Spectacol deasupra Pieței Dam	135
Cînd înfloresc narcisele	153
Instinct de supraviețuire	173
<i>Nota autorului</i>	205

Erai hotărît să afli la întoarcere la hotel. Sau poate a doua zi, totuși. Mai aveai câteva cunoștințe în presa din oraș. Voiai să-i suni, ei cu siguranță știau ceva.

Cine să fi pus mîna pe Castelul lui Boghiu? Să-l fi revendicat cineva, s-o fi găsit un moștenitor, mai știi!

— Să vă arăt pe geam, măcar, ai spus foarte dezamăgit.

Geamul din dreapta ușii avea și el gratii montate destul de recent (cu siguranță mai recent de șaptesprezece ani), dar nu mai era nici un ciob de sticlă în cercevele.

Ai întins mîna cu Canonul prin spărtură și ai așteptat puțin ca să se focalizeze imaginea, să se adapteze mecanismul la noile condiții de lumină.

— Asta era camera principală, ai spus. Salonul. Nu știu dacă se vede, dar pereții erau vopsiți, pictați cu scene din pădure. Cu animale de pe aici. Căprioare și cerbi, cele mai multe, că nu prea avem noi nu știu ce animale mai speciale. Mistreți, cîrțițe, poate cîte un iepure rătăcit de la cîmpie. Da' erau foarte faine picturile alea. Ne uitam la ele și ne tot minunam.

Te-ai aplecat să vezi și tu pe deasupra aparatului. Picturile se mai intuiau, dar trebuia să știi ce fusese acolo ca să înțelegi ceva. Umezeala și vînturile care intraseră în castel cine știe de cîți ani reușiseră să șteargă aproape complet culorile.

— A, ce păcat! ai zis. Abia se mai vede ceva. Nu știu dacă nu mai am undeva, pe vreun hard vechi, filmări de atunci. Într-un an am venit la bunici cu o cameră video VHS, de aia mare, dacă o mai știți, de se pune pe umăr, mare și grea, și am filmat în castel.

Aveam imaginile convertite în AVI pe un hard. Dacă le găsești, o să le vedeți chiar acum.

Și le-ai găsit, ai dat de ele peste două săptămâni în beciul blocului în care încă locuiau ai tăi.

Ai găsit în boxa aceea mai multe cutii cu lucruri minunate, inclusiv toată colecția ta de diafilme cu desene animate, un clasor cu timbre, cu colițe la care țineai atunci ca la ochii din cap, un altul cu colecția de surprize Turbo, nu reușiseși s-o ai toată, îți mai lipsea cu Lamborghini, deși nu mai puteai spune ce model anume... Acolo erau mai multe CD-uri, între ele și cel care conținea filmările de la Castelul lui Boghiu, acelea în care apăreai împreună cu Violeta, cu Ghiță, cu Sabin, toți patru având în jur de cincisprezece ani, nu cu mult înainte ca drumurile voastre să se despartă – pentru unii chiar definitiv, cum se întâmplă uneori. Pe CD scria cu markerul permanent „LA CASTEL“ și te-a enervat puțin că filmarea nu era, de fapt, pe un hard extern (deși probabil că o muta-seși și pe unul extern, sigur memoria nu te putea înșela atât de tare). Tu nu mai aveai drive pentru CD-uri la nici un laptop.

Dar ți-ai comandat unul de pe eMag, din cel cu conectare prin USB, pentru că nici un magazin din oraș nu avea așa ceva pe stoc. Ai mutat apoi totul pe Mac-ul tău, bucuros că CD-ul nu se deteriorase după atâta timp în boxa din beci. Așa că ai putut lipi la montaj, în acel moment al vlogului numărul 173, câteva cadre cu inerentele zgârieturi ale înregistrării pe bandă magnetică.

Pe tine nu te vedem nici o clipă. Îți auzim însă vocea. Erai la vârsta la care ți se îngroșase aproape

complet, deși încă te mai trăda. Îți plăcea de pe atunci să filmezi, să prezinți, să te adresezi telespectatorului anonim.

— Hai, puneți-vă la peretele ăla cu cerbul și prezentați-vă, le spui prietenilor tăi.

Peretele cu cerbul e-n mod evident cel pe care ni l-ai arătat, spălăcit și aproape de nerecunoscut, prin geamul spart. Cerbul domină pictura cu statura lui impunătoare, are pieptul lat și bombat, un cap disproporționat de mare și coarne mai mari decât mulți dintre copacii din jur. Ochii cerbului îi privesc pe copii în timp ce ei se apropie cu timiditate ca și când ar avea motiv să-i dojenească. Zecile de mii de abonați pe care le ai acum și la care nici nu sperai când ai filmat acele imagini ar spune probabil că scena pictată pe cel mai mare perete din încăperea seamănă cu una dintre multele carpete care au umplut casele românilor în anii comunismului, având pretenția că le înfrumusețează și le adaugă valoare artistică. Groful Boghiu sau cum l-a fi chemat pe numele lui unguresc (te miră și pe tine că nici o sursă nu a considerat că informația aceasta ar merita menționată) nu avea nici el mai mult gust la reprezentări artistice, fie ele și din acelea atât de banale cum erau cele din natură.

— Mie mi se spune Vio, zice o fetiță ciufulită, toată numai ochi migdalați și gropițe în obraji.

— Da, ea este Violeta, subliniezi tu, de parcă în lipsa confirmării tale afirmația fetei n-ar avea o prea mare greutate.

— Io-s Ghiță, zice băiatul de lângă ea, stînd cu mâinile la spate, cuminte ca la școală, și se uită pe

după obiectiv la tine, cerîndu-ți confirmarea că a făcut bine.

O mișcare sus-jos a camerei, perceptibilă doar unui ochi exersat, apoi cadrul se mută la al doilea băiat. Mai înalt decît ceilalți cu un cap, pare a fi cel mai dezghețat.

— Aici Sabin, spune cu însuflețire. Mi se spune Sabin, hi-hi! Ciao, mamă!

Rămîne cu o mîină la spate, dar pe cealaltă o ridică și o flutură a salut la cameră. În același timp rînjește sincer cu gura pînă la urechi.

Tu nu te prezinți. Pe tine lumea se presupune că te cunoaște. Tu ești regizorul, scenaristul și producătorul. Ca să nu mai spunem de cameraman. În schimb, realizezi o mișcare a camerei în sens invers, repetînd numele prietenilor tăi.

— Sabin. Ghiță. Violeta.

Te îndepărtezi de ei ca să prinzi din nou în cadru toată acea frescă naivă. În planul secund, mult mai mici decît cerbul, se văd trei ciute. Stau nenatural de disciplinate una lîngă cealaltă, aproape identice, privind spre cel care probabil că le e tată.

— Acum, că v-am prezentat personajele acestui film, spui din spatele camerei, haideți să vă arătăm și platoul nostru de filmare, avem decoruri cu adevărat frumoase, veți vedea.

Toate acestea s-au întîmplat cîndva în timpul verii, ziua în amiaza mare, pentru că lumina care intră pe geamuri (încă intacte) are acea calitate tăioasă și crocantă, aproape că o auzi pîrîind ca electricitatea statică. În plus, cei trei copii sînt îmbrăcați sumar și, la un moment dat, se vede că măcar Ghiță e desculț.

Urmează un tur complet al castelului. Nu te mai sature să-i spui așa, deși e din ce în ce mai evident că e vorba doar de o casă, o cabană cu etaj. Și, chiar dacă nu te grăbești, ba dimpotrivă, turul vostru nu durează mai mult de cinci minute (de fapt, 3:56, știi exact de la montaj). Toate camerele sînt împodobite stîngaci, dar după un timp unitatea stilistică începe să dea o altă valoare lucrărilor individuale. Cei care văd vlogul tău pe YouTube pot începe să aprecieze scenele din natură alese (sau chiar realizate?) de grupul care stăpînise castelul și domeniul în urmă cu peste o sută de ani. Unele par foarte detaliate, cu adevărat fresce, continuîndu-se dintr-o cameră în alta, mai ales la etaj, unde pereții de bîrne au fost tencuși pentru a permite acoperirea lor cu vopseluri. Nu ne dăm seama, dar putem bănuși că imaginile sînt complementare, că se completează într-un fel pentru a descrie un fir narativ. Poate o poveste de vînătoare (deși omul lipsește cu desăvîrșire), poate doar rotația anotimpurilor. La etaj, spre deosebire de parter, tavanurile sînt și ele pictate. Evident, în albastru închis presărat cu stelute aurii, mici și mari. Cerul nopții pentru cel mai odihnitor somn al celor cazați în dormitoarele acelea.

Filmarea se încheie cu cei trei prieteni ai săi pe micul balcon al dormitorului principal. Acesta dă spre valea seacă prin care ai venit tu și priveliștea care se deschide e copleșitoare. Dacă n-am ști că ne aflăm într-o casă, am putea crede că sîntem într-un turn de observare dintr-o pădure tropicală.

De fapt, la imaginea asta te-a întors gîndul atunci cînd ai urcat într-un asemenea turn în Columbia. Ce

mai călătorie fusese și aceea! Plină de peripeții. Ai pe YouTube zece vloguri de acolo, printre cele mai vizionate de pe canalul vostru.

— Acesta a fost turul Castelului lui Boghiu, dragi privitori, spui, la fel, acorporal. Sper că v-a plăcut. Vă salutăm din locul cu cea mai frumoasă priveliște din câte am văzut în viața noastră.

Vio, Ghiță și Sabin flutură din mâinile lor mici și se dau deoparte, lăsând în centrul cadrului pădurea copilăriei lor.

De Vio nu mai știi nimic, dar Ghiță și glumețul de Sabin au murit de tineri. Ți-au scris ai tăi un SMS la care nu ai răspuns – pentru că nu știai ce și pentru că nu voiai să mai auzi de ai tăi. Din cauza lor plecaseră din țară. Plecaserăți! Tu și Coziana.

Dar ai căutat și ai găsit știrea pe site-ul unui ziar local. Un accident stupid de mașină. Sabin conducea, Ghiță stătea pe locul copilotului. O depășire riscantă, o coliziune frontală cu un TIR, amândoi își pierduseră viața înainte să ajungă salvarea.

Oare Violeta (Vio) aflase, oriunde s-ar fi găsit atunci?

Fade to black și imaginea revine la prezent. Întu-nericul ține însă câteva secunde mai mult, ca un soi de moment vizual de reculegere.

Te-ai dat bătut. Ce rost avea să stai pe la uși și geamuri zăbrelite? Îți făceai mai mult rău, mai ales că ți-ai amintit atâtea lucruri pe care nu știai că le mai păstrezi în faldurile memoriei. Și încă nici nu bănuiai ce sentimente aveau să te încerce peste doar câteva săptămâni, după ce ai făcut descoperirea din beciul blocului alor tăi.